X. Gamybos vietos
Manufacturing Sites

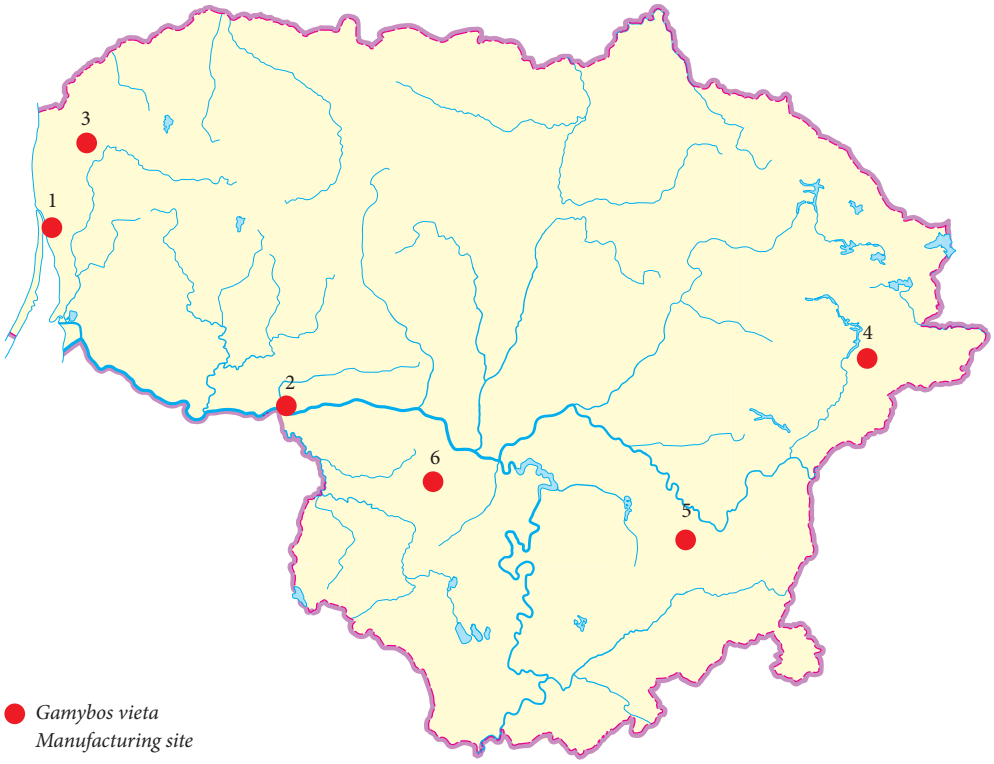

● *Gamybos vieta*
Manufacturing site

1. *Bandužiai (žr. II)*
2. *Jurbarkas (žr. VII)*
3. *Kašučiai*
4. *Reškutėnai (žr. I)*
5. *Trakai*
6. *Višakio Rūda*

Vismantas Muralis

Plytinė Trakuose, Karaimų gatvėje 67

2012 m. lapkričio mėnesį buvo atlikti žvalgomieji tyrimai Trakų senamiesčio (UK 17114) sklype Karaimų g. 67. Sklypas yra Karaimų gatvės ŠV pusėje, vadinamoje Užtilte (1 pav.). Projektuojamų vandentiekio ir buitinės nuotekynės trasų vietose tyrimų metu buvo iškasti 6 šurfai, kurių bendras plotas 11 m^2. Sklype Karaimų g. 67 archeologiniai tyrimai iki šiol nebuvo vykdyti, tačiau jie buvo atlikti šalia esančiame sklype 63 (U. Budvydas). 1,45 m gylyje atidengtas griuvenų sluoksnis, o aptikti sienų fragmentai buvo nuo statybinės keramikos degimo krosnies. Rasta XVII–XVIII a. žiestos keramikos bei plokštinių koklių fragmentų. Šioje vietoje galėjusios veikti amatininko dirbtuvės, kuriose buvo gaminami puodai bei kokliai, taip pat veikė XV/XVI a. – XVII a. pradžia datuojama degimo krosnis. Statybinės keramikos degimo krosnyje buvo degamos kelių rūšių plytos bei čerpės. Priekrosnyje aptiktas kalkių (?) sluoksnis leidžia spėti, jog krosnyje galėjo būti degamos ir kalkės. XVI–XVII a. sandūroje krosnis buvo apleista ir užversta buitinėmis šiukšlėmis (*LIIR*, f. 1, b. 5346). Apie Karaimų g. 67 esantį pastatą istorinių duomenų nėra.

Šurfuose 3–6, 0,35–3,15 m gylyje nuo žemės paviršiaus fiksuotas griuvenų sluoksnis yra iš čia pat buvusios plytinės, datuojamos XV/XVI–XVII a. pradžia (2–3 pav.). Skirtingi neišdegtų plytų dydžiai (13,5?x12,5x7,5 cm, 18?x14x10,5? cm, 13,5?x12,5x7,5 cm) rodo, kad sluoksnis yra nevienalaikis, formavęsis nuo plytinės įkūrimo iki jos uždarymo. Virš griuvenų esantis permaišytas XX a. vidurio sluoksnis su XVII a. vidurio – XX a. vidurio radiniais rodo

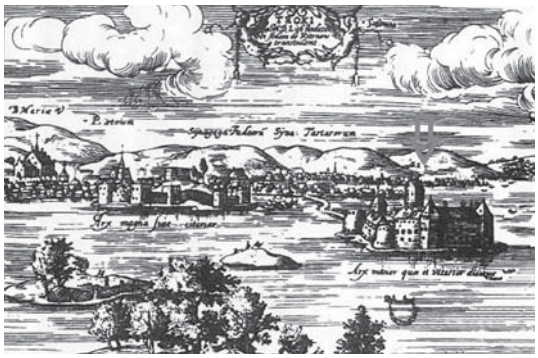

1 pav. Trakai apie 1600 m. T. Makovskio graviūra su pažymėta tyrinėjimų vieta (Baliulis A., Mikulionis S., Miškinis A., Trakų miestas ir pilys, V., 1991, p. 89).

Fig. 1. An engraving of Trakai circa 1600 by T. Makowski with the evaluation area marked

2 pav. Šurfas 3. V. Muralio nuotr.

Fig. 2. Test pit 3

intensyvius žmonių veiklos požymius po plytinės uždarymo. Šurfe 5, po griuvenomis, 3,15 m gylyje nuo žemės paviršiaus, rastas apie 40 cm storio juodos žemės sluoksnis su degėsiais. Nors radinių nerasta, bet greičiausiai sluoksnis susiformavęs iki pastatant plytinę. Šurfe 1 rastas 1,5 m storio pilko smėlio su žvyru ir negausiais akmenimis sluoksnis. XX a. II pusėje rekonstruojant sodybos statinius buvo pakeistas

3 pav. Keramikos fragmentai. V. Muralio nuotr.

Fig. 3. Pottery fragments

reljefas. Sodybos statinių vietoje jis buvo nukastas arba supiltas formuojant terasą. Autentiškas reljefas su jam būdinga natūralia ar istorijos bėgyje žmogaus suformuoto kultūrinio sluoksnio struktūra sunaikintas. Šurfe 2, 10–60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus rastas permaišytas XX a. vidurio kultūrinis sluoksnis, kuriame rastos dvi XVII a. neglazūruotos keramikos šukės, į sluoksnį patekusios atsitiktinai. Po šiuo sluoksniu atidengtas 40–50 cm storio tamsiai rudos spalvos molis su negausiomis smėlio priemaišomis, greičiausiai susiformavęs XV/XVI–XVII a. pradžioje, pilant gamybines atliekas iš gretimame sklype veikusio plytų degimo cecho.

The brick works at Karaimų St. 67, Trakai

In 2012, a field evaluation (6 test pits, a total of 11 m^2) was conducted on the plot at Karaimų g. 67 in the Užtiltė District of Trakai Old Town (Fig. 1). A layer of rubble recorded at a depth of 0.35–3.15 m from the ground's surface in test pits 3–6 is from a brick works that existed there and dates to the 15th/16th – early 17th centuries (Figs. 2–3). The layer is asynchronous and was formed from the founding of the brick works until its closure.

Rėda Nemickienė,
Algimantas Merkevičius,
Julius Kanarskas, Valter Lang

Kašučių senųjų laukų tyrimai

2012 m. VU tęsė Kašučių (Kretingos r., Darbėnų sen.) senųjų laukų (UK 12304) archeologinius tyrinėjimus (*žr. ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 20–22; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 430–432; *ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 567–569). Šiuose tyrinėjimuose taip pat dalyvavo Tartu universiteto (Estija) profesorius Valter Lang. Archeologiniams tyrimams buvo pasirinkti du objektai – akmenų aptvaro pylimas ir jo viduje esanti viena krūsnių. Šių tyrimų tikslas – padaryti akmenų aptvaro pjūvį ir ištirti dalį krūsnies, esančios jo viduje. 2012 m. tyrimams buvo iškelti šie uždaviniai: 1. Išsiaiškinti akmenų aptvaro paskirtį bei nustatyti jo sąsajas su viduje esančiomis krūsnimis; 2. Nustatyti struktūrų aukštį, krovimo būdą; 3. Paimti grunto geocheminiams tyrimams; 4. Paimti angliukų ėminius radiokarbono tyrimams.

Akmenų aptvaras yra Kašučių miške, apie 1 km į ŠR nuo tilto per Akmenos upę kelyje